1857. LEYDSCHE COURANT. No. 79.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

VRIJDAG 3 JULIJ.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke Nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 2 Julij.

Op gisteren en heden werd alhier de 15de Jaarlijksche Vergadering gehouden van de Nederl. Vereeniging tot Afschaffing van sterken drank. Deze bijeenkomst, hier ter stede, waar de Vereeniging in 1842 door een achttal mannen werd ontworpen, leverde eene treffende proeve op van hetgeen vereenigde krachten en volharding vermogen. Hetgeen toen nog maar een zaadkorrel was, is thans tot eenen krachtigen boom opgewassen, die zijne takken over geheel Nederland en zelfs over onze Overzeesche bezittingen heeft uitgestrekt.

Als maar gemeente had op den eersten dag geene openbare bijeenkomst in den trant eener *meeting*, zoo als de Engelschen die gewoon zijn te noemen, plaats. Het Hoofdbestuur, de Afgevaardigden der afdeelingen en de Correspondenten vereenigden zich des avonds ten half zeven ure in de Doopsgezinde Kerk, die daartoe welwillend was afgestaan, en waarvan de toegang ook voor het publiek was opengesteld.

Nadat de Voorzitter, Mr. C. E. E. d'Engelbronner, met een kort woord de Vergadering had geopend, traden achtervolgens als sprekers op de HH. Dr. Egeling, Secretaris der Vereeniging, Ds. Francken, Pred. te Rotterdam, Baron van Lynden, Prov. Correspondent van Zuid-Holland, en Ds. van Toorenenbergen, Pred. te Purmerende. Wij zullen trachten van het gesprokene een kort overzigt te geven.

De eerste spreker, Dr. Egeling, stelde zich in zijne rede de beantwoording voor van de vraag: »Wat wil de Vereeniging?" en alvorens zulks te beantwoorden, gaf hij op wat de Vereeniging niet wil. De Vereeniging is geen genootschap tot bekeering van dronkaards, ook geen middel, zoo als wel eens gezegd is, om het Evangelie te vervangen of te gemoet te komen, als zoude dit niet genoegzaam zijn. Wel ontleent de Vereeniging hare kracht uit het Evangelie, en zij is, om zoo te spreken, het Evangelie in practijk gebragt, en een krachtig middel tot voorbereiding van het Evangelie. De Vereeniging wil alle krachten verzamelen en op één punt doen uitloopen tot bestrijding van den st. drank, die allernoodlottigst voor het menschdom is, en dit doel door alle eerlijke middelen bereiken, zoo als: 1°. Nederland bekend maken met den aard van het gevaar dat er in het gebruik van den st. drank ligt, als zijnde schadelijk voor den gezonden mensch; 2°. trachten naar krachtige algemeene zamenwerking, gedachtig aan de spreuk: Eendragt maakt magt, waartoe het houden van algemeene vergaderingen allezins dienstbaar is, en 3°. bij de Regering aandringen om door wettelijke bepalingen beperkende maatregelen, niet tegen het misbruik, maar tegen den verkoop uit te vaardigen, en zulks niet in eens, want daarvoor is de natie niet rijp; zij moet daartoe door overtuiging voorbereid worden. Spreker helderde deze onderscheidene punten nu en dan door treffende bewijzen en voorbeelden op. Men vernam o. a. dat, volgens eene matige berekening, Nederland 10,000 en onze stad alleen 150 slaven van den st. drank telde, dat in Leyden het verbruik van st. drank op 13½ kan per hoofd kan gesteld worden, en dat tot verzachting van de daaruit voortvloeijende gevolgen ⅐ van de stedelijke begrooting noodig is. Hoog ernstig werden aan het slot sprekers woorden, toen hij schetste al den jammer door den st. drank veroorzaakt, al de tranen door hem gestort, al de graven door hem gedolven en ieder hoorder gevoelde de waarheid van zijn woord: elk dronkaard is eene verlorene ziel, want hij zal Gods Koningrijk niet beërven.

Als tweede spreker trad op Ds. Francken, die met de hem eigene welsprekendheid betoogde, dat de sterke drank de grootste hinderpaal is voor de uitbreiding van Gods Koningrijk onder de wilde volken. Dit was volgens hem een nieuw oogpunt en eene nog niet aangevoerde drijfveer ter bestrijding van den st. drank. Zulks was bij hem opgekomen na eene ontmoeting met den Heer Hugo Hahn, een man in Rusland geboren, en die na te Elberfeld zijne opleiding te hebben ontvangen, 10 jaren in Afrika onder de wilde volkstammen had doorgebragt. Die man had met tranen in de oogen tot hem gezegd: »Daar in het hart van Afrika heb ik mij dikwijls over het beschaafd Europa geschaamd." Zoo dikwijls daar een zendeling aankomt, zendt men hem twee vijanden, buskruid en sterken drank achter na, en hetgeen de eerste in een jaar arbeidt, wordt door de laatsten in eene maand vernietigd. Europa zendt derwaarts een Engel en een demon, namelijk: het Evangelie en den sterken drank. Spreker trok hieruit de stelling, dat bij ons de overtuiging moet gevestigd zijn, dat geestelijke beginselen ons moeten leiden tot deelneming aan den strijd, en dat zoolang dronkenschap en wellust in Europa heerschen, er geen kracht van zal uitgaan om het Koningrijk van God te verspreiden. Spreker leverde aan de hand der geschiedenis een tal van bewijzen, dat hij niet van overdrijving was te beschuldigen, vooral bij de bewering dat de st. drank een volk van millioenen kan vermoorden, zoo als duidelijk zigtbaar is in de vernietiging van de oorspronkelijke bewoners van Amerika, de Indianen. Toen Hudson de baai die naar hem genoemd is, ontdekte, bood men den Indianen sterken drank aan, doch zij weigerden dien te drinken; maar toen zij dien ten laatste op herhaalden aandrang hadden geproefd, was hun doodvonnis en dat hunner kinderen onderteekend. Uit dit alles nam spreker aanleiding om aan de hoorders, zoowel Christenen als Israëliten, toe te roepen: »Maak dat 's Heeren naam niet gelasterd wordt onder de Heidenen."

Baron van Lynden, die vervolgens optrad, vestigde de aandacht op de eigenaardige werkzaamheid die aan de onderscheidene steden, elk in 't bijzonder eigen is, en waarbij hij aan Schiedam de eigenschap van *sloopen* toekende. Hierbij trad hij in eene beschouwing van de vernielende kracht van het vocht, dat te Schiedam bereid wordt, en nam daaruit aanleiding om bij de vergadering met hoogen ernst aan te dringen op werkzaamheid, ten einde, wat den jenever betreft, Schiedam te helpen sloopen.

De laatste spreker, Ds. van Toorenenbergen rigtte ten slotte een krachtig en roerend woord tot de aanwezigen, waarin hij de aangename zijde van den strijd voorstelde. Voor hem alleen was hij onaangenaam, die niet voor den broeder wilde leven. Hij wekte een ieder tot deelneming op, en drukte aan de ouders het welzijn van hun kroost diep op het hart. Moge ook zijn woord, uit het hart tot het hart gesproken, zoowel als dat zijner voorgangers, weerklank daarin gevonden hebben.

Heden morgen had in het gebouw der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen eene zeer talrijke bijeenkomst plaats van het Hoofdbestuur, de Afgevaardigden der Afdeelingen en Correspondenten, ter behandeling van die punten die in den beschrijvingsbrief aan de orde waren gesteld, en voornamelijk op de huishoudelijke zaken der Vereeniging betrekkelijk. Des namiddags hebben een 50-tal Afgevaardigden enz. zich aan eenen eenvoudigen maaltijd in het Heeren-Logement aan den Burg vereenigd.

Het aantal der badenden en zwemmers bij de nieuwe bad-inrigting even buiten de Morschpoort alhier, heeft in de maand Junij het aanzienlijk getal van 6,268 bedragen. Een bewijs dat genoemde inrigting aan eene wezenlijke behoefte in ons midden voldoet.

— Het Prov. Utrechtsch Genootschap hield eergisteren zijne jaarlijksche Algemeene Vergadering. Als leden werden o. a. benoemd de HH. Dr. J. Bosscha en Dr. L. A. te Winkel, beiden alhier. Op de vroeger uitgeschreven prijsvraag, betrekkelijk het leven en de letterkundige verdiensten van Justus van Effen, was één antwoord ingekomen, waaraan de gouden eereprijs werd toegekend. Bij opening van het naambriefje bleek de schrijver te zijn Dr. W. Bisschop, Leeraar in de Nederl. taal- en letterkunde aan het gymnasium te Dordrecht, die daarop insgelijks tot lid des Genootschaps werd benoemd.

— Bij de examina aan de Kon. Academie te Delft, hebben als O. I. ambtenaren der tweede klasse, voldoende blijken van bekwaamheid gegeven, de HH. K. F. Bohl, H. J. O. van Waveren Pancras Clifford, H. O. van Eybergen, M. L. E. Halewyn, F. L. van Heeckeren van Brandsenburg, L. Mulock Houwer en C. F. Humme.

— Te Vlaardingen is heden de eerste haringjager aangekomen met 36 ton en de tweede met 70 ton. Bijna alle puike maatjesharing.

— Door de Prov. Staten van Utrecht is tot Lid van de Eerste Kamer verkozen de Heer Mr. E. van Voorthuysen.

— Aan den Hoogleeraar R. Bouman te Utrecht, die zich gedurende het afgeloopen Academiejaar, tijdens de vacature in de Litterarische faculteit, gedeeltelijk met het onderwijs in de Oostersche talen had belast, is van wege een aantal studenten een prachtig geschenk aangeboden.

— Men verneemt dat het Nederl. Zendeling-Genootschap gedurende de eerste 6 maanden dezes jaars aan giften en legaten ontvangen heeft de aanzienlijke som van *f* 15 524.53½.

— Te Deventer is op 30 Junij het twaalfde Landhuishoudkundig Congres geopend. Z. M. de Koning heeft gemeld dat hij verhinderd wordt dit congres bij te wonen. De tentoonstellingen van landbouw en nijverheid, die gelijktijdig worden gehouden, zijn zeer belangrijk.

— Te Middelburg is in den avond van Zondag ll. een hevige brand uitgebarsten in den Langendelft aan den hoek der Burgt, waardoor binnen een paar uren 5 perceelen geheel zijn vernield, behalve de belendende huizen, welke beschadigd of gedeeltelijk omgehaald zijn, om den brand in zijnen voortgang te stuiten. Het grootste gedeelte der bevolking was van wege het heerlijke weder buiten. Evenwel was ieder spoedig op zijn post, de markt was weldra geheel bezet door de spuiten uit de naburige plaatsen, waaronder 7 uit Vlissingen, van welke vooral die der marine en de manschappen van het wachtschip zeer vele diensten hebben bewezen. Uit de

verbrande woningen, waarvan de meeste bewoners niet in de stad waren, is niets gered; evenwel is de markt en het stadhuis overladen met geredde goederen uit de bedreigde huizen. Toen men den brand overwonnen had, kwam een zwaar onweder op, waarvan de wind zeer veel kwaad deed, doch gelukkig niet stond op de naauwe Burgt, welker percelen alle door het werken der spuiten wonderdadig zijn bewaard gebleven. Eerst een half drie ure was het gevaar, door het omhalen van een der verbrande gevels, geweken. De oorzaak van den brand is onbekend; voor zoover men weet, zijn er geene menschen bij omgekomen. Daar de brand plaats had in een gedeelte der stad, waar moeijelijk water aan te voeren viel, daar men dit uit de regenputten halen moest, was ook dit, bij de langdurige droogte, eene bijkomende verzwarende omstandigheid. Behalve de 5 huizen die vernield zijn, hebben 13 percelen schade geleden. De Justitie doet ijverig onderzoek.

— Uit 's Hertogenbosch wordt het volgende gemeld: Alles verbrandt hier door de ondragelijke hitte, en de stad en omtrek, waar men gewoonlijk zooveel last van het water heeft, is zoo droog, dat de Regering op boete van f 3 heeft moeten verbieden water uit stadspompen te halen, om daarmede de straat te schrobben, opdat het niet dan in hoogen nood gebruikt worde. Door den Aartsbisschop van Utrecht zijn openbare gebeden uitgeschreven, om van God den gewenschten regen af te smeeken.

— Zondag ll. is te Gorssel (Noordbrabant) door het onvoorzigtig stoken van een vuurtje in eene sloot, door een 4-tal kinderen, een hevige boschbrand ontstaan, waardoor eene oppervlakte van 15 à 16 bunders, met 20jarige denhen bezet, is vernield.

's GRAVENHAGE, 2 Julij.

Aan den Heer Mr. B. E. R. Termaat, Commissaris van Policie te Amsterdam, is vergunning verleend tot het aannemen der Ridderorde van den Rooden Adelaar 4de kl., hem door den Koning van Pruissen geschonken.

— Tot Ontvangers zijn benoemd: te Druten c. a., de Heer C. N. de Ridder, thans te Herwijnen; en te Herwijnen c. a., de Heer G. L. Wijnen, thans te Woudenberg.

— Naar men verneemt, heeft Z. M. bepaald, dat tot het bijwonen der najaarsoefeningen in September aanst. de miliciens der ligting van 1853, behoorende tot het reg. grenadiers en jagers, het 1ste, 2de en 4de bataillon van het 2de reg. inf., het 1ste bat. van het 4de reg. inf., het 4de bat. van het 5de reg. inf., en het 2de bat. van het 6de reg. inf., tegen 29 Augustus aanst. onder de wapenen zullen worden opgeroepen.

— H. M. de Koningin-Moeder is gisteren naar het kasteel Soestdijk vertrokken.

— Gisteren zijn door den Minister voor de zaken der Hervormde en andere Eerediensten, in het locaal van dat Departement, de zittingen van de Algemeene Synode geopend.

— De Minister van Marine heeft bekend gemaakt dat het examen der adspiranten voor de betrekking van Adelborst der 3de kl. zal plaats hebben op 20 Julij.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Dingsdag 30 Junij. (Nader Verslag).

Bij de voortzetting der beraadslaging over het ontwerp van wet tot regeling van het lager onderwijs, was het woord aan den Heer Nolthenius, die ten gunste van de gemengde scholen spreekt. Als hij ziet dat art. 191 der Grondwet, bij het onderwijs van Staatswege te geven, als vereischte stelt: eerbiediging van ieders godsdienstige begrippen, dan moeten die woorden in een negativen zin worden opgevat. Op de vraag of de Bijbel van de lagere school moet worden geweerd, antwoord hij: als schoolboek, ja; want hij acht den Bijbel voor kinderen van 6 tot 12 jaren niet geschikt, maar niets belet daarom, om uit dat boek al die lessen en voorbeelden mede te deelen, die voor elk nuttig zijn. Maar zal men op de gemengde school met vrucht de Vaderlandsche Geschiedenis kunnen leeren, wanneer men zal moeten heenstappen over den 80-jarigen bevrijdingsoorlog van de Spaansche dwingelandij, en als men Willem I niet als den stichter van onze vrijheid na zoo veel onderdrukking mag voorstellen? Hij antwoordt: dat men een en ander zeer goed op de gemengde school kan mededeelen en verhalen, zonder op godsdienstig terrein te komen. Spreker is voor het beginsel van schoolpligtigheid. Hij wijst o. a. op de treurige omstandigheid, dat er in 1851 nog 23,000 kinderen waren, en in 1854 30,000, die geen onderwijs genoten.

De Heer Mackay verdedigt uit verschillende oogpunten de gesplitste scholen, zoowel om de eerbiediging van het geweten, als ook tot bevordering zelfs der openbare school, want deze zal dan eerder tegen de bijzondere scholen kunnen concurreren. Hij wenscht geene verdraagzaamheid of denkbeeldige eenheid, ten koste van Bijbel en volkshistorie. Beter zal tot verdraagzaamheid leiden, als men ieder geeft wat hem toekomt.

De Heer Gevers Deynoot bedankt de Regering voor vele practische verbeteringen, doch moet zich tegen het toegemaande verzoeningsmiddel verklaren. Hij acht het eene leemte, dat er in deze wet geene exceptionele bepaling voorkomt voor de Israeliten.

De Heer Elout van Soeterwoude geeft den wensch te kennen tot splitsing der scholen, tusschen Joden en Christenen en facultatieve splitsing tusschen de overige gezindheden. Het tegenwoordige ontwerp geeft echter eene bedriegelijke leus, en dit werd aangeboden door een Ministerie, welks zamensteller, tot op zijne optreding, bekend stond als een warme en kundige bestrijder van hetgeen hij nu aanprijst.

De Heer Rosseha geeft te kennen dat het ontwerp, wat de algemeene strekking betreft, zijne goedkeuring kan wegdragen.

De Heer Groen van Prinsterer vraagt: zal de hoofdgedachte van het wets-ontwerp bijval vinden bij de meerderheid?; en: zal de wet tot stand komen? Het eerste acht hij twijfelachtig, en ten aanzien van het laatste, eene tweede vraag, heeft hij twee opmerkingen, ten eerste, dat men niet mag vergeten het feit der persoonlijke tusschenkomst van den Koning ten vorigen jare; en 2°. dat verder de naam des Konings niet meer in de discussie mag worden gemengd, omdat, na de aanvaarding van het Ministerie door de tegenwoordige Bewindsmannen, al het verdere enkel ministerieel werk is, en alleen onderworpen aan de ministeriële verantwoordelijkheid.

Zitting van Woensdag 1 Julij.

Voortzetting der beraadslagingen.

De Heer Dommer van Poldersveldt zegt o. a. dat ook hij verlangt een onderwijs, gegrond op Christendom, maar het voorschrijven van het Christelijke in de wet, geeft hem geen zekerheid. Zoolang hij daaromtrent dus geen waarborg heeft, kan hij niet medewerken tot de opname van een dergelijk voorschrift.

De Heer van Nispen van Sevenaer deelt eenige beschouwingen mede. Zijne slotsom is, dat, als men de gemengde school wil, deze zich dan alleen moet bepalen tot het aanleeren van kundigheden, *zonder meer*; maar als men *de* godsdienst op de gemengde school toelaat, dan zal daarvan het gevolg zijn: òf dat de bepaalde kleur eener belijdenis zal worden aangenomen; òf dat er schoolgodsdienst zal worden ingevoerd, die vernietigen zal al wat zoowel voor Protestanten als voor Katholieken heilig en waar is.

De Heer van Foreest komt tot de slotsom dat de Grondwet de gemengde school heeft gewild naar de wet van 1806, met haar positief Christelijk beginsel.

De Heer Meeussen verklaart dat hij gestemd is voor de zuiver burgermaatschappelijke school.

De Heer Godefroi zegt dat de strijd eerst bij art. 22 zal te pas komen; aan de schermutseling wenscht hij geen deel te nemen.

De Heer van Zuylen van Nyevelt is in de hoofdzaak een voorstander van de wet.

De Minister van Binnenl. Zaken herinnert in hoofdtrekken wat er gebeurd is. Het hoofddoel der wet is, Christelijke deugd, zonder leerstellig onderwijs en met eerbiediging der godsdienstige begrippen van anderen. Deze zijn de grenzen van het godsdienstig onderwijs op de gemengde school: uitsluiting van het leerstellige en eerbiediging van ieders godsdienstige beginselen. Voorts wederlegt de Minister de bedenkingen door den Heer Groen in 't midden gebragt.

Zitting van Donderdag 2 Julij.

De Heer Blaupot ten Cate voert ten tweede male het woord ter beantwoording van hetgeen sommige sprekers tegen zijne eerste rede hebben ingebragt. Na hem voerde de Heer van Wintershoven het woord, die zijne vrees uitdrukte voor de praktijk van het Christelijk beginsel op de gemengde openbare school, en dat men later door art. 22 aan het woord Christelijk eene gewenschte praktijk zal geven.

De Minister van Justitie houdt daarop eene uitvoerige rede, voornamelijk tegen den Heer Groen. Na hem spreken nog de HH. Groen, Dommers van Poldersveldt, van Nispen en de Minister van Binnenl. Zaken. Gebrek aan ruimte en tijd dringen ons later daarop terug te komen.

Ten slotte zijn de algemeene beraadslagingen gesloten en de behandeling der artikelen op morgen bepaald.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 30 Junij.

Zondag avond ten 11 ure had op den zuidoostelijken spoorweg een der verschrikkelijkste spoorweg ongelukken plaats welke sedert langen tijd gebeurden. Door het in snelle vaart stooten van een Zondagstrein tegen een anderen trein, die bij het station te Lewisham stil stond, zijn verscheiden rijtuigen vernield en hebben 11 menschen, namelijk 7 mannen, 3 vrouwen en een kind, onmiddellijk het leven verloren, terwijl tusschen de 40 en 50 anderen zwaarder of ligter gekwetst werden.

— Te Greenwich is een der veteranen van Nelsons tijd in den ouderdom van 101 jaren overleden. Te Southampton leeft er nog een in den ouderdom van 103 jaren.

— Onder de laatste berigten uit Canton vindt men nog vermeld, dat de Chinezen verscheidene pogingen hadden gedaan om de Engelsche schepen in de lucht te doen springen en weinig ontbrak er aan, of het ware hun gelukt. Zij hadden namelijk een grooten ketel, waarin eenigen een der ketels van de stoomboot *Queen* meenden te herkennen, tegen het oorlogschip *Acorn* laten aandrijven. Het was een goed gevulde brander, die echter gelukkiger wijze losbarstte toen hij nog 15 ellen van het schip verwijderd was en geen schade aanrigtte.

— De hongersnood, welke in de omstreken van Canton heerscht, moet verschrikkelijk zijn, daar zwermen van Chinezen naar Macao en Hong-Kong komen, alleen om voedsel te zoeken.

— Uit de Indische dagbladen blijkt thans dat de opstand in Indië, hoewel van ernstigen aard, niet zoo dreigend is als de eerste berigten zulks hadden doen voorkomen. Zeven regementen hebben deel aan den opstand genomen en niet een daarvan heeft tegen de Europesche troepen kunnen stand houden. De Inlandsche Vorsten hebben geweigerd zich bij hen te voegen, en verleenden hulp aan onze Regering. Uit de provincie Bombay heeft men zelfs al de troepen naar de bedreigde punten kunnen zenden. Maar niettegenstaande men zich verzekerd houdt dat alles gunstig zal afloopen, zullen die gebeurtenissen hier lang in gedachtenis blijven bij de gezinnen, wier leden onder de slagen der oproerlingen zijn gevallen. De gepleegde moorden bewijzen dat men geene plannen tot onafhankelijkverklaring heeft gehad, maar slechts dan ingekankerden haat, zelfs tegen de onschuldigste personen, heeft willen lucht geven. Het gebeurde is echter eene les voor de Regering om de talooze misbruiken die in het Indische bestuur plaats hebben, te doen ophouden.

De aanleiding tot den opstand was wederom gelegen in het denkbeeld van de inlandsche soldaten, dat de patronen met vet worden vervaardigd. Na gegeven bevel waren 85 van 90 man weigerachtig te vuren. Zij werden

in boeijen geklonken en naar de gevangenis gebragt. Twee dagen later kwamen al de troepen in opstand, vermoordden de Officieren en braken de gevangenis open, waarna het moordtooneel eerst regt een aanvang nam.

Ook de *Morning-Post*, het orgaan van Lord Palmerston, tracht de gemoederen gerust te stellen omtrent de mogelijke gevolgen van den opstand.

Volgens de *Times* is tijdens het oproer te Dehli het kruidmagazijn gesprongen, en zouden daarbij 1000 opstandelingen zijn omgekomen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 30 Junij.

De Keizer heeft alvorens deze hoofdstad te verlaten, de vergunning geteekend voor een' onzer uitstekende schilders, den Heer Durand-Brager, om in de Champs-Elysées een Diorama te vestigen, waarin de voornaamste gebeurtenissen van den oorlog in het Oosten ten toon zullen gesteld worden. De Heer Durand-Brager is persoonlijk in de Krim geweest.

— De algemeene policie des rijks, die sedert de weder oprigting des Keizerrijks een afzonderlijken tak van bestuur onder een meer of min zelfstandig hoofd uitmaakte, zal voortaan slechts eene der afdeelingen van het Ministerie van Binnenl. Zaken zijn.

— Depêches van den Maarschalk Randon melden dat in Kabylie de veld-artillerie reeds tot verbazing der inboorlingen een gedeelte van den nieuw aangelegden weg heeft bereden. De werkzaamheden tot dien weg hebben slechts 17 dagen geduurd. De legerafdeeling van den Generaal Mac-Mahon heeft het sterk verschanste dorp van Sheridan, dat moedig verdedigd werd, ingenomen. De artillerie, over den nieuwen weg gevoerd, had het vuur geopend. De Kabylen hebben even dapper gevochten als de Franschen, en de onzen hebben menig verlies te betreuren.

Thans moeten nog de Beni-Menguillat worden onderworpen. Misschien zullen daartoe de Beni-Raten behulpzaam zijn; want deze stam is zeer vertoornd op den eerstgenoemde, omdat die weigert have en goed terug te geven, dat zij voor den strijd bij hen in bewaring hadden gegeven. De Beni-Menquillat beweren dat de Beni-Raten zich laf hebben gedragen en zullen het in bewaring gestelde geld voor den heiligen strijd gebruiken.

ITALIE.

De Paus heeft te Bologne een onderhoud gehad met Ridder Minghetti, die in 1848 Minister was. Z. H. heeft met aandacht zijne vertoogen aangehoord, over de noodzakelijkheid van hervormingen in het bestuur, maar ten slotte gezegd dat de ondervinding in 1848 opgedaan, hem terug hield eenen nieuwen weg te bewandelen. De Paus heeft in genoemde stad het hospitaal der Oostenrijksche troepen bezocht, de zieken vertroost en hun zijn zegen geschonken.

— Uit Milaan wordt gemeld, dat de Markies A. Busca zijnen door misgewas zeer benadeelde pachters op zijne goederen, hunne achterstallige schulden ten bedrage van ruim 80,000 lires heeft kwijtgescholden.

— Te Genua is eene zamenzwering ontdekt. 40 personen zijn dien ten gevolge gevangen genomen.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 29 Junij.

Van wege den Keizer en de Keizerin zijn prachtige geschenken, zoo als halskettingen, armbanden enz. naar Prinses Charlotte van België, de toekomstige gemalin van den Aartshertog Maximiliaan, afgezonden. Ook de moeder van den Aartshertog is daarin niet achterlijk gebleven.

— Het meermalen verspreide gerucht omtrent de aftreding van den Heer von Bruck, als Minister van Financiën, vindt weinig geloof. Hoewel de ultramontaansche partij ijverig in de weer is om hem van het kussen te verdringen, zal dit echter niet zoo spoedig gebeuren, daar de Minister het algemeene vertrouwen in hooge mate geniet.

— Baron von Sina zal aan elke der plaatsen, die tot zijne landheerlijke bezittingen behooren, en door den Keizer gedurende zijne reis door Hongarye zullen bezocht worden, *f* 1,000 schenken, ter oprigting van lagere scholen.

— Een industrieel alhier heeft zich dorschmachines door stoom gedreven aangeschaft, waarmede hij van de eene plaats naar de andere trekt, om het dorschen van den oogst bij groote grondbezitters te volbrengen. Met zeer velen van hen heeft hij reeds overeenkomsten gesloten.

— Men verneemt, dat de toekomstige gemalin van den Koning van Portugal is de Prinses Maria Sophia Amalia, derde dochter van den Hertog Maximiliaan van Beijeren (geb. 4 Oct. 1841). Alzoo zou door dit huwelijk de Koning zwager worden van onzen Keizer.

— De Keizer en de Keizerin van Rusland zijn thans te Darmstadt aangekomen.

TURKYE.

Een Grieksch onderdaan te Alexandrie, een klein winkelier, lag reeds sedert verscheidene jaren in proces met de Egyptische regering, hetwelk maar geen einde nam. Ten laatste echter heeft de arme winkelier dit proces gewonnen en van de som van 300,000 drachmen, die hij ontving, dadelijk 18,000 drachmen voor zijn vaderland bestemd. De Grieksche Consul te Alexandrie heeft die gelden ter beschikking des Konings gesteld, die 8000 drachmen daarvan heeft afgezonderd voor de opgravingen van den schouwburg van Herodes. [Een drachme is 42½ centen Ned.]

— Te Laussa hebben onlangs de gevangenen eene poging gewaagd tot ontvlugting. Zij zijn echter door de soldaten achterhaald die er 27 doodschoten en 15 zwaar kwetsten. Aan drie der gevangenen is het gelukt te ontsnappen. 4 soldaten zijn mede bij dit geval omgekomen.

— De tarweoogst in Egypte is dit jaar zoo overvloedig, dat er wel 3,200,000 mudden voor den uitvoer beschikbaar zullen zijn.

OOST-INDIE.

BATAVIA, 10 Mei. (Vervolg.)

Van Regeringswege wordt bij voortduring groote zorg aan het onderwijs ten koste gelegd. Onlangs is magtiging verleend tot wederoprigting van 18 scholen voor inlandsche Christenen op Rotti en van 5 gelijke scholen op Timor, alwaar het onderwijs zeer in verval was geraakt, sedert dat het Nederl. Zendeling-Genootschap zich op die eilanden daaraan heeft onttrokken. De Regering heeft mede een belangrijken maatregel genomen, om te trachten den Javaan goede, degelijke lectuur te bezorgen. Reeds in 1855 was eene premie van *f* 1,000 uitgeloofd voor elk Javaansch leesboek, dat aan de gestelde voorwaarden zou voldoen. Thans is, met behoud dier premie voor elk goedgekeurd leer- en leesboek voor de hoogere klassen der Javaansche scholen, een gouden eerepenning ter grootte van een 2½-gulden-stuk, uitgeloofd.

— De laatst aangekomen militairen, grootendeels afkomstig van het ontbonden vreemden-legioen, hebben zich gedurende den overtogt naar Java zeer goed gedragen. Het strekt tot bewijs, dat eene goede behandeling voldoende is geweest, om de rust en orde onder eene vereeniging van lieden van verschillenden landaard te bewaren. De krijgstucht, waaraan zij gedurende de reis zijn onderworpen geweest, heeft veel bijgedragen om hen tot degelijke soldaten te vormen.

De *Java-Bode* meldt omtrent de troepen met de *Amboina* aangebragt het volgende: Een der manschappen, Berg-Smith genaamd, is in den avond van 14 April, op het oogenblik dat aan boord taptoe werd geblazen, op de hoogte van het Prinsen-eiland in zee gesprongen. Dadelijk werd alles in het werk gesteld om hem te redden, doch vruchteloos; men achtte hem verloren. Men stelle zich daarom de verbazing voor zijner reisgenooten, toen zij na aankomst te Weltevreden, ook Berg-Smith, onder de geleide van Bantamsche daijangs sekars, aldaar zagen aankomen. Hij schijnt ruim 24 uren in zee te hebben doorgebragt en was op het eilandje Temporo aangeland en door den Mandoor Midin naar Serang en van daar naar Weltevreden opgezonden, zoodat hij de plaats zijner bestemming slechts een etmaal later dan zijne makkers bereikt heeft.

— De aanleg van den telegraaf op Java, verwekt zoo wel bij Europeanen als bij inlanders groote belangstelling. De lijn is reeds gelegd van hier over Buitenzorg door de Preanger-Regentschappen, over Cheribon naar Tagal. Om met het gebruik meer bekend te maken laat men korten tijd gratis seinen. Over 't geheel is de aanleg goedkoop, daar men meerendeels de lijn slechts over levende kapokboomen heeft gelegd; men moet echter vreezen, dat vele dier boomen zullen sterven.

— Een 10-jarig jongeling, bezig zijnde de buffels van zijn meester in de rivier Kali Djambe te laten drinken, werd een dezer dieren door een kaaiman gebeten. De jongeling trachtte het monster te verjagen, dat echter den buffel loslatende, den jongeling aangreep en medesleepte. Alle pogingen om hem te redden waren vruchteloos en zijn lijk werd, eerst twee dagen daarna, zwaar beschadigd gevonden.

— Te Passaroean bestaat het plan om de straten met gas te verlichten en zijn de noodige werktuigen, pijpen, enz. reeds uit Europa ontboden. Passaroean zal dus de 3 hoofdplaatsen van Java voorgaan met het invoeren eener gasverlichting.

— Op 19 Maart heeft, met veel plegtigheid op Ternate de krooning plaats gehad van den nieuw verkozen Sultan van Tidore. Hij is opgetreden onder de namen: Chalifat'oel Moekaram Bidawamildaolatilwali Bifadlliellahieladjid Achmad Safieoedin Sjah Kaitjil *Arnold Alting*. [Mr. Arn. Alting was Gouverneur Generaal van 1791—93].

Iets over Zelfontbrandende Stoffen.

De *Zierikzeesche Nbode* bevat het onderstaande stuk van den Heer J. H. Ochtman Jebz. aldaar, waarvan de overname verzocht is, als nuttig ter waarschuwing voor zelfontbrandende stoffen.

Eenig schilderwerk in de garancine (meekrap) fabriek aldaar verrigt wordende, werden des avonds ten 7½ ure de daartoe betrekkelijke werktuigen opgeruimd, op de bovenste verdieping eenige gekookte lijnolie van den grond weggenomen met eenig uitgeplozen katoen en dit op eene plank nabij het dak nedergelegd. Ten 8 ure verlieten de werklieden die plaats en werd op dat oogenschijnlijk onbeduidend voorwerp op dat oogenblik geen acht geslagen. De nachtwaker ten 9 ure opkomende, deed van tijd tot tijd zijnen verpligten rondgang en ontdekte omstreeks 11½ ure in den omtrek der genoemde plank eene sterke verw- of olielucht, welke bij hem geen argwaan verwekte; maar aldaar toevallig naar iets zoekende, dat door hem gemist werd, sloeg hij zijne handen op de bedoelde plank en tastte tot zijne verbazing op een zóódanig heet voorwerp, dat het hem onmogelijk was die daarop één oogenblik te houden en spoedig bleek vuur te bevatten. De vuurklomp werd in een emmer met water gebragt, alwaar zij met een sissend geluid gebluscht werd.

Den opvolgenden morgen daarvan kennis bekomende onderzocht ik, of op de plaats, waar het vuile katoen gelegen had, eene pijp, sigaar, lucifers (een en ander in die fabriek verboden te gebruiken) of dergelijken gevonden waren en mij overtuigd hebbende dat dit niet plaats had gehad, kwam mij de mogelijkheid van zelfontbranding voor den geest, waaromtrent ik toch nog twijfel koesterde, omdat de vuile stof nog geene *vier* Ned. looden konde gewogen hebben, en dus niet gezegd kon worden, dat opeenhooping of zamenpersing dier stof de bovengenoemde scheikundige werking kon te weeg gebragt hebben. Onmiddelijk daarna overtuigde ik mij door proefnemingen van de waarheid, welke het navolgende resultaat opleverden.

Twee Ned. looden (een zeer klein hoopje) uitgeplozen katoen werden met gekookte lijnolie bevochtigd, om 9 ure in den morgen nedergelegd en onder de aandacht gehouden. Ten 10 ure was reeds ontwikkeling van warmte merkbaar, een uur daarna de massa brandend heet en nog een half uur daarna bijna geheel verkoold. De hoeveelheid scheen niet groot genoeg om in brand te geraken. Om 12 ure werden de proeven voortgezet. Vier gelijke deelen, ieder 4 Ned. looden wegende, werden bevochtigd, n°. 1 met (niet droogende) olijfolie, n°. 2 met (droogende) ongekookte lijnolie; n°. 3 met gekookte of zoogenaamde sterke lijnolie en n°. 4 met half gekookte en

half-ongekookte lijnolie. De massa's met olijf- en ongekookte lijnolie bleven koud, terwijl bij de twee overigen trapsgewijze ontwikkeling van warmte merkbaar was, en wel zoodanig dat de gekookte lijnolie reeds ten 2 ure, dus 2 uren na het begin der proef, eene vuurklomp aanbood, en die met de helft gekookte lijnolie een uur later desgelijks. De proeven zijn herhaald op twee verschillende plaatsen in de fabriek, onder verschillende temperaturen en leverden overal dezelfde uitkomsten op.

Hoe ligt raken dergelijke voorwerpen bij elkaar, en worden onbekende oorzaken van brand, die men vergeefs naspoort.

Burgerlijke Stand.

Van den 25 Junij tot en met den 1 Julij 1857.

BEVALLEN: D. Sirach, geb. Stryland, Z. — M. van Leeuwen, geb. van Pijpen, D. — A. C. P. Stroo, geb. Hasebrock, Z. — F. Voorzaat, geb. de Just, Z. levenl. — E. Vogelvanger, geb. Harinck, D. — J. de Haan, geb. Sloos, Z. — C. M. Ribot, geb. Tuurenhout, D. — H. A. Seljee, geb. Kaper, Z. — S. van Berkel, geb. Hensen, D. — S. Zwart, geb. van Veen, Z. — J. Vinkoert, geb. Vijlbrief, Z. en D. tweel. — J. van der Hert, geb. Groen, Z. — J. W. de Romyn, geb. Albers, Z. — M. F. Masuref, geb. Bouwman, Z. — J. T. C. de Graaf, geb. van Leeuwen, Z. — J. M. Zaan, geb. Tieleman, Z. — J. P. Sythoff, geb. van Ameyden, Z. — M. Thiel, geb. Gots, D. — L. M. van Ruytenberg, geb. Muller, D. — J. P. Segaar, geb. Goejee, Z. — M. van Deventer, geb. Nygh, D.

GEHUWD: L. van der Woord, Jm. en J. van der Reyden, Jd. — F. Faes, Jm. en B. Hakkenberg, Jd. — J. F. Tisseur, Wedr. en J. van der Kaay, Wede. — P. W. Korthals, Jm. en H. Nieuwveen, Wede. — B. J. Odenkirchen, Jm. en A. M. C. Mussert, Jd.

OVERLEDEN: M. C. van der Veer, D., 10 m. — A. P. Lagerenberg, Z., 11 m. — A. Nobel, geb. Slicher, 73 j. — H. M. den Haan, D., 2 j. en 3 m. — M. Schepelkamp, geb. Roeson, 68 j. — J. P. Bytel, geb. Lut, 28 j. — J. H. Peltenburg, D., 4 j. en 7 m. — Marga. Anta. van der Sloot, 23 j. — E. H. Gordijn, D., 4 j. en 4 m. — L. H. Uljee, Z., 9 m. — Neeltje Hoogenbrug, 19 j. — M. C. van Wijk, D., 3 j. en 9 m. — D. Stumph, geb. van de Rotte, 55 j. — H. A. Vinkesteyn, D., 10 w. — A. A. C. A. van den Bergh, D., 11 m. — A. A. Coert, Z., 1 j. en 6 m. — A. J. Bienen, Z., 8 m. — J. Schuurman, geb. van Heeten, 78 j. — E. C. A. Hoogenstraaten, Z., 7 m. — M. E. Ligtvoet, D., 2 j.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE UTRECHTSCHE HOOGESCHOOL.

Den 29sten Junij de Heer F. C. C. Koker, van Hoorn, in de Regten, na verdediging van zijn Proefschrift, bevattende: *Onderzoek naar den aard en Geschiedenis der Vikarie-goederen in Nederland.*

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:
P. W. KORTHALS,
MET
H. NIEUWVEEN,
Wed. J. H. MOLKENBOER.
LEYDEN, 1 Julij 1857.
Eenige Kennisgeving.

Getrouwd:
H. F. SCHUURMAN SCHIMMEL,
Med. Doct.
EN
H. G. VAN OUTEREN.
VOORSCHOTEN, 2 Julij 1857.

Heden verloste van eenen welgeschapen ZOON, JOHANNA MARGARETHA TIELEMAN, hartelijk beminde Echtgenoot van
W. ZAHN,
1ste Luit. der Infanterie.
LEYDEN, 29 Junij 1857.

Heden overleed in den ouderdom van 74 jaren, na langdurig lijden, Vrouwe ANGELIQUE SLICHER, Weduwe van den Wel-Ed. Geboren Heer PIETER NOBEL JUNIOR, innig betreurd door hare Kinderen, Behuwd-Kinderen en verdere Betrekkingen.
Uit aller naam,
A. J. DOMIS.
LEYDEN, 25 Junij 1857.

Voor de vele bewijzen van deelneming en belangstelling, zoo bij de ziekte als bij het overlijden van mijnen geliefden Echtgenoot, DIRK NICOLAAS ROSKES, betuig ik, ook namens zijne Kinderen, aan allen mijnen hartelijken dank.
J. WITKOP, Wed. D. N. ROSKES.

Erkentelijk voor de deelneming, die ons door Vrienden en Bekenden betoond is bij het verlies van ons geliefd oudste Dochtertje, betuigen wij bij deze onzen opregten dank, aan elk hunner in het bijzonder.
W. H. D. SURINGAR,
R. B. SURINGAR, Los.
LEYDEN, 1 Julij 1857.

ZOMERZORG,

Zaturdag 4 Julij 1857.

DE MEISTRELLS OF MINNEZANGERS VAN ZUID-AMERIKA,

die overal met zoo veel bijval zijn gehoord, zullen dien avond een groot **Vocaal- en Instrumentaal Concert** geven, alsmede eene Voorstelling van de **Levenswijze in hunne Landstreek.**

Toegang Vrij. Aanvang des avonds ten 7 ure.

ROOM- EN KOFFIJHUIS *DE VINK.*

Zondag 5 Julij 1857, 's namiddags ten half zes ure,

CONCERT,

door de (DUITSCHE MINNEZANGERS), die vroeger veel bijval hebben verworven en een uitgezocht Repertoire ten gehoore zullen brengen.

Eene Weduwe, 25 jaren oud, biedt zich aan om terstond in dienst te treden als **Minne.** Op gezond zog kan men staat maken en personen, bij wien zij in dienst is geweest, zijn bereid omtrent haar de beste getuigenis af te leggen. Men adressere zich in het zoogenaamde *Steegje zonder eind*, Haarlemmerstraat over de Kerksteeg, Wijk VI. No. 457.

THEE.

Bij den Ondergeteekende zijn voortdurend verkrijgbaar de **Theeën** uit het Magazijn van VAN HOUWENINGE EN VISSER, afgewogen in verzegelde pakjes van 2½ Ned. ℔, 1 Ned. ℔, 5—2½ en 1 Ons, waarop nommer en prijs, die zich bepaalt van 80 Cts en hooger, zijn vermeld.

Prijs-Couranten zijn *gratis* te bekomen.

S. W. WOLVEKAMP, *Banketbakker*,
Aalmarkt, Wijk IV. No. 128, te *Leyden*.

DE ANTIRHEUMATISCHE BALSEM

van Dr. OCKER J.zoon, Practiserend Geneesheer en Chirurgijn, vroeger te *Texel*, thans te *Oostzaan*, is het beste middel tegen **Jicht, Zinkings en Rheumatismus.** Zamengesteld uit de fijnste chemische praeparaten, zoo uit het mineralen-, planten- als dierenrijk, is deszelfs werking snel en grenst aan het wonderbare.

Treffend zijn de resultaten welke dit middel reeds gedurende onderscheidene jaren heeft opgeleverd. Menigvuldig zijn de genezingen, en daar waar de geneeskunst scheen uitgeput, waar alle hoop scheen ontvloden te zijn, mogt de Lijder zich weldra in een spoedig herstel verblijden.

Wegens deszelfs oplossende, ontstekingwerende en pijnstillende eigenschappen, is het almede een voortreffelijk middel, bij alle plaatselijke *pijnen* en *ontstekingen*, bij *verharding*, *verrekking*, *ontwrichting*, *verstijving*, *kneuzing*, *kliergezwellen* en andere *aanzwellingen*.

Het vermeerderd debiet, de dagelijksche ondervinding in mijne praktijk, de gunstigste berigten mijner Depôthouders, de menigvuldige genezingen, en de gemoedelijke overtuiging van deszelfs alle andere middelen overtreffende geneeskracht, stellen het mij ten pligt dit middel voortdurend aan te bevelen.

De kosten van de ordinaire flacon met voorschrift is . . *f* 0.90.
Van de dubbele flacon . . . . - 1.80.

Dezelve is te verkrijgen bij den Hoofd-Depôthouder Dr. OCKER J.zoon, te *Oostzaan*, en verder: Leyden, L. G. SMEENK, Apoth.; D. WIJNBEEK, op de Haarlemmerstraat. — Amsterdam, W. J. VAN HULSTEIN, Apoth. Warmoesstraat bij de Nieuwebrugsteeg, M. 452; RUYSCH EN WEISSENBRUCH, Apoth., Bloemmarkt, No. 181. — Delft, Wed. P. J. PALING, Apoth. — 's Gravenhage, G. BISSCHOP, Apoth., Fluweelen Burgwal No. 130. — Rotterdam, VAN SANTEN KOLFF, Apoth., J. M. VAN HULSTEIN, Apoth.

Deze Balsem is aan geen bederf onderhevig en kan jaren lang bewaard blijven.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG 1 Julij.

		Laagst koers	Hoogst koers	Gesloten
NEDERLAND Werkelijke Schuld	à 2½ pCt.	63⅝	63¾	63½
Dito Certificaten	3	76½	76 13/16	76 11/16
Dito dito	4	96⅜	96 7/16	96⅛
Amortisatie Syndicaat	3½	91⅛	91⅛	—
Handelmaatschappij	4½	157	157¼	157¼
O. I. Leening	4	95½	—	—
Aandeelen Holl. Spoorweg	4½	—	—	—
Dito Rijn-Spoorweg	4½	—	—	—
BELGIE	2½	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	2½	53	53⅝	53⅛
Dito dito	4½	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	3	—	—	—
Dito dito	4½	—	—	—
SPANJE, Obligatiën	1½	25½	25 3/16	25½
Dito Obligatiën	3	42 1/16	42⅞	42⅜
Dito Binnenl. à 4 m.	3	37 15/16	38	—
Bewijzen Coupons		—	—	—
PORTUGAL, te Londen	3	46⅛	46⅛	46⅛
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	5	105	105⅜	105
Dito dito 1828 en 1829	5	103½	103⅝	103½
Certif. bij dito 1831 en 1833	5	95⅞	95¼	—
Dito 1840	4	87⅞	88	87 13/16
Dito bij STIEGLITZ & Co.	4	87⅝	—	—
Dito dito Nieuwe	4	—	—	—
Inschrijving in Assign.	6	—	—	—
Certificaten van dito	6	67	67¼	—
POLEN, Aandeelen 1835	à 500 *f*	154¾	—	—
Dito Obligatiën	4 pCt.	80⅝	80¼	—
PRUISSEN, Obl. te Londen	à 4½	—	—	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	5	78½	—	—
Dito	4	—	—	—
Dito Metall.	5	76⅝	76 13/16	76½
Dito Nieuwe	5	87½	88	87⅞
Dito 1847	2½	39⅝	39⅞	—
BRASILIE, 1824 100 £	5	—	—	—
SARDINIE	5	—	—	—
PERU, Geldleening 1854	4½	—	—	—
VENEZUELA, Obligatiën 3 pCt.	4½	33⅞	—	—
GRENADA, Obligatiën	3½	21 13/16	21⅞	—
MEXICO, Obligatiën 1851	3	22	22⅛	—
N.-AMERIKA, Bankactiën		—	—	—

Te Leyden, ten Boekdrukkerij van J. C. LA LAU.